

URZĄD STATYSTYCZNY W LUBLINIE

ZAMIESZKANE BUDYNKI W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM

Narodowy Spis Powszechny
Ludności i Mieszkań 2011

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

PRZEWODNICZĄCY

Krzysztof Markowski

Członkowie	– Waldemar Dymek, – Jerzy Greszta, – Zofia Kurlej, – Elżbieta Łoś, – Andrzej Matacz, – Kazimierz Tucki, – Paweł Wroński,
Sekretarz	– Aneta Olszewska-Welman.

Autor opracowania

Beata Murzacz- Ośrodek Statystyki Gospodarki Mieszkaniowej i Komunalnej

*Prace edytorskie
Waldemar Dymek*

*Opracowanie tablic
Magdalena Wiktorowicz - Ośrodek Statystyki Gospodarki Mieszkaniowej i Komunalnej*

*Projekt okładki
Lidia Motrenko-Makuch*

Publikacja dostępna na <http://www.stat.gov.pl/lublin>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

ISBN - 978-83-7402-210-1

PRZEDMOWA

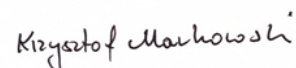
Mam przyjemność przedstawić Państwu publikację przygotowaną przez pracowników Urzędu Statystycznego w Lublinie „NSP 2011 – Zamieszkane budynki w województwie lubelskim”. Została ona opracowana w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań (NSP 2011), dotyczące stanu i struktury zamieszkałych budynków w województwie lubelskim. Publikacja ta składa się z trzech części oraz aneksu tabelarycznego.

W części pierwszej – uwagach ogólnych przedstawiono podstawę prawną, zakres tematyczny, formę oraz sposoby zbierania danych w ramach narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań. Z kolei w części drugiej, tj. uwagach metodologicznych zawarte zostały definicje podstawowych pojęć obowiązujące w ramach spisu. W części analitycznej publikacja zawiera informacje na temat liczby budynków według ich rodzaju oraz dane odnośnie wieku i wielkości budynków mieszkalnych z uwzględnieniem zasobów mieszkaniowych zlokalizowanych w tych budynkach. Dane zamieszczone w części tabelarycznej umożliwiają szczegółową charakterystykę budynków mieszkalnych według form własności, okresu wybudowania budynku oraz ich wyposażenia w instalacje techniczno-sanitarne. Wyniki zaprezentowano dla województwa ogółem oraz w podziale na powiaty, miasta i wieś. Ponadto publikację wzbogacono kartogramami i wykresami.

Jestem przekonany, że przygotowana przez Nas publikacja wzbogaci Państwa zasób wiedzy na temat zamieszkałych budynków zlokalizowanych w województwie lubelskim. Mam również nadzieję, że syntetyczny jej charakter zachęci Państwa do zgłębiania przedstawionych w niej zagadnień wykorzystując w tym celu dane dostępne w Urzędzie Statystycznym, a także na stronach internetowych GUS w Banku Danych Lokalnych.

Jednocześnie dziękuję tym wszystkim, którzy przyczynili się do przygotowania i przeprowadzenia Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań oraz opracowania jego wyników.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Lublinie

dr Krzysztof Markowski

Lublin, luty 2014 r.

FOREWORD

I am pleased to present the publication " NSP 2011– Inhabited buildings in Lubelskie Voivodship" prepared by the staff Statistical Office in Lublin. This case study was prepared using the results of National Census Population and Housing (NSP 2011), the level and structure of buildings inhabited in the Lubelskie Voivodship. The publication it consists of three parts , and tabular annex.

In the first part - the general comments the legal basis , the thematic scope , form and methods of data collection in the national census of population and housing were presented. In the second part , i.e. the methodological notes, the definitions of basic concepts in force in the census were contained. In the analytical section publication contains information about the number of buildings according to their kinds and the data on the age and size of residential buildings including the housing stock located in these buildings and equipment in technical and sanitary installations. The results are presented for the region in total and broken down by counties, cities and countryside. In addition, the publication enriched maps and graphs.

I am convinced that prepared publication enrich your knowledge about the information of inhabited buildings located in the Lubelskie Voivodship. I also hope that its synthetic nature will encourage you to explore the issues presented in this enumeration using the data available in the Statistical Office , as well as on the websites of the CSO – in the Local Data Bank .

At the same time I would like to thank all those who contributed to prepare, conduct or develop the results of the National Census of Population and Housing.

*Director
Statistical Office
In Lublin*

Krzysztof Markowski

Krzysztof Markowski, Ph.D.

Lublin, February 2014 r.

SPIS TREŚCI / CONTENTS

Przedmowa.	3
<i>Foreword</i>	
Część I Uwagi ogólne.....	7
<i>General notes</i>	
1. Podstawa prawna i metody realizacji spisu ludności i mieszkań 2011	7
<i>Legal basis and methods of conducting of the National Census of Population and Housing 2011</i>	
2. Podstawowe cele powszechnego spisu ludności i mieszkań 2011	8
<i>Main aims of the National Census of Population and Housing 2011</i>	
3. Zakres podmiotowy badania	9
<i>Object of the study</i>	
4. Zakres tematyczny powszechnego spisu mieszkań 2011.....	9
<i>Themes covered by the National Housing Census 2011</i>	
5. Metoda realizacji spisu i źródła danych wykorzystane w zakresie spisu mieszkań.....	10
<i>Method of conducting the census and sources of data used for the census of housing</i>	
6. Formy upowszechniania wyników spisu	11
<i>Forms of dissemination of census results</i>	
7. Uwagi techniczne	12
<i>Technical notes</i>	
Część II. Uwagi metodologiczne	14
<i>Methodological notes</i>	
1. Pojęcia i definicje spisowe.....	13
<i>Terms and definitions used in the census</i>	
2. Uwagi do tablic.....	22
<i>Notes on the tables</i>	
Część III Komentarz Analityczny	23
<i>Analytical comments</i>	
1. Budynki i ich rodzaje	23
<i>Buildings and types</i>	
2. Wiek budynków mieszkalnych	25

<i>Age of residential buildings</i>	
3. Własność zamieszkałych budynków mieszkalnych	27
<i>Ownership of residential buildings</i>	
4. Wielkość i wyposażenie budynków mieszkalnych	29
<i>Size and equipment of residential buildings</i>	
Aneks. Tablice statystyczne.....	35
<i>Annex. Statistical tables</i>	

WYKAZ MAP I RYSUNKÓW

LIST MAPS AND FIGURES

Udział budynków mieszkalnych w powiatach w 2011 r.....	24
<i>Participation of residential buildings in poviats in 2011</i>	
Budynki mieszkalne według okresu budowy w 2011 r.	27
<i>Residential buildings by the period of building construction in 2011</i>	
Struktura własności zamieszkałych budynków w 2011 r.	29
<i>Structure of occupied buildings in 2011</i>	
Wyposażenie budynków mieszkalnych w podstawowe instalacje techniczno-sanitarne w 2011 r.....	31
<i>Residential buildings equipment with sanitation and technical installations in 2011</i>	

CZĘŚĆ I. UWAGI OGÓLNE

W wyniku przeprowadzonego spisu powszechnego mieszkań i budynków uzyskano zestaw danych charakteryzujących budynki i znajdujące się w nich mieszkania zlokalizowane na terenie Polski według stanu na 31 marca 2011 roku. Informacje te zbierane regularnie w cyklach około 10-letnich umożliwiają ocenę stanu i warunków mieszkaniowych ludności zarówno pod kątem ilościowym, jak i jakościowym.

W niniejszej publikacji zaprezentowano pełną informację charakteryzującą budynki i znajdujące się w nich mieszkania wraz z oceną zmian w latach 2002 - 2011 r. przeprowadzoną w oparciu o wyniki spisów powszechnych.

Zamieszczone informacje dotyczą głównie budynków zamieszkanym, tj. takich, w których znajdowało się co najmniej 1 zamieszkane mieszkanie ze stałym mieszkańcem. Analizy wyników i opisu zmian dokonano w skali województwa w przekroju miasta-wieś, a niektóre w przekroju powiatów.

1. Podstawa prawna i metody realizacji spisu ludności i mieszkań 2011

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań w Polsce w 2011 roku był pierwszym spisem realizowanym od czasu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej i przeprowadzony został na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej **w okresie od 1 kwietnia do 30 czerwca 2011 r. według stanu w dniu 31 marca 2011 roku, o godz. 24.00.**

Zakres tematyczny spisu ludności i mieszkań w 2011 roku, formę, tryb, granice obowiązków statystycznych i dobrowolności udziału w badaniach określiła Ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2011 r. (Dz. U. z 26 marca 2010 r. nr 47, poz.277) wraz z aktami wykonawczymi do ustawy oraz Rozporządzenie (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 763/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. w sprawie spisów powszechnych ludności i mieszkań (Dz. U. UE. L. z dnia 13.08.2008 r. Nr 218).

Komisja Europejska przygotowując podstawy prawne przeprowadzania spisów na obszarze Unii Europejskiej wzięła pod uwagę dynamiczny rozwój systemów administracyjnych i rozwiązań informatycznych rozważanych przez kraje członkowskie przy wyborze

metody realizacji spisu. W przepisach Rozporządzenia PE i Rady Nr 763/2008 określone zostały szczegółowo metody oraz źródła, które mogą być wykorzystywane dla pozyskania danych statystycznych dla potrzeb spisu.

W szczególności są to:

- a) tradycyjne spisy powszechne,
- b) spisy powszechne oparte na danych z rejestrów administracyjnych,
- c) połączenie tradycyjnych spisów powszechnych z badaniami reprezentacyjnymi,
- d) połączenie spisów powszechnych w oparciu o dane z rejestrów administracyjnych z badaniami reprezentacyjnymi,
- e) połączenie spisów powszechnych w oparciu o dane z rejestrów administracyjnych z tradycyjnymi spisami powszechnymi,
- f) połączenie spisów powszechnych w oparciu o dane z rejestrów administracyjnych z badaniami reprezentacyjnymi oraz tradycyjnymi spisami powszechnymi,
- g) odpowiednie badania oparte na próbie rotacyjnej (tzw. „kroczące” spisy powszechne).

2. Podstawowe cele powszechnego spisu ludności i mieszkań 2011

1. Dostarczenie szerokiej charakterystyki zmian, jakie zaszły w okresie 2002 – 2011 w podstawowych strukturach demograficzno-społecznych ludności, gospodarstw domowych i rodzin oraz zmian w wielkości i standardzie zasobów mieszkaniowych - na najniższym poziomie podziału terytorialnego kraju.
2. Dostarczenie informacji niezbędnych do międzynarodowych porównań - poprzez uwzględnienie w opracowaniach standardów i zaleceń organizacji międzynarodowych (ONZ oraz Unii Europejskiej).
3. Aktualizacja bazy do budowy operatów losowania do badań reprezentacyjnych prowadzonych poprzez obserwacje gospodarstw domowych, czy też badania zasobów mieszkaniowych.

3. Zakres podmiotowy badania

Narodowemu Spisowi Powszechnemu Ludności i Mieszkań 2011 podlegały:

- osoby stale zamieszkałe i czasowo przebywające w mieszkaniach, budynkach, obiektach i pomieszczeniach,
- mieszkania i budynki, w których znajdują się mieszkania zamieszkane lub niezamieszkane oraz zamieszkane obiekty zbiorowego zakwaterowania i inne zamieszkane pomieszczenia niebędące mieszkaniami,
- osoby niemające miejsca zamieszkania.

Spis ludności i mieszkań przeprowadzony w 2011 roku nie obejmował:

- szefów i cudzoziemskiego personelu przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych, członków rodzin tych osób oraz innych osób korzystających z przywilejów i immunitetów na mocy umów, ustaw lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych (pozostali cudzoziemcy przebywający w Polsce będą spisywani na ogólnych zasadach),
- osób ubiegających się o azyl,
- mieszkań, budynków, obiektów i pomieszczeń będących własnością przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych.

4. Zakres tematyczny powszechnego spisu mieszkań 2011

Przy ustalaniu zakresu przedmiotowego spisu ludności i mieszkań 2011 została przeprowadzona analiza wykorzystania wyników poprzedniego spisu oraz analiza nowych potrzeb informacyjnych. Brano również pod uwagę możliwości pozyskania tych informacji z innych źródeł, przede wszystkim z systemów informacyjnych administracji publicznej, a także konieczność zachowania w czasie pełnej porównywalności danych oraz zobowiązania międzynarodowe określone w rozporządzeniu nr 763/2008.

Wyniki spisu pozwalają na ocenę ilościowych i jakościowych zmian, jakie zaszły w zasobach mieszkaniowych. Umożliwiają wyszacowanie potrzeb mieszkaniowych, wynikających zarówno z fizycznego braku mieszkań, jak również z powodu konieczności wymiany istniejących zasobów lub zasobów nienadających się do remontu.

W ramach tematyki mieszkaniowej ujęto w spisie następujące zagadnienia:

1. Rodzaj zamieszkanym pomieszczeń.
2. Charakterystyka mieszkań zamieszkanym według rodzaju zajmowania mieszkania, własności mieszkania, wielkości mieszkania, w tym: liczba izb z wyszczególnieniem pokoi, pomieszczeń kuchennych i innych izb oraz powierzchnia użytkowa mieszkań, wyposażenia w instalacje sanitarno-techniczne, sposób ogrzewania mieszkania.
3. Charakterystyka budynków z zamieszkanymi lokalami mieszkalnymi, w tym: rodzaj budynku, forma własności budynku, liczba mieszkań w budynku, rok wybudowania.
4. Informacje o tytule prawnym do zajmowanego mieszkania.

5. Metoda realizacji spisu i źródła danych wykorzystane w zakresie spisu mieszkań

W Polsce dotychczasowa praktyka spisowa opierała się na tradycyjnym sposobie przeprowadzania spisów, który polegał na angażowaniu rachmistrzów spisowych, odwiedzających wszystkie zamieszkane jednostki i zapisujących uzyskane bezpośrednio od respondentów informacje na formularzach spisowych, dostępnych w formie papierowej. Następnie dane z formularzy były rejestrowane oraz już w formie elektronicznej podlegały dalszemu opracowaniu. W spisie 2011 nastąpiło odejście od tradycyjnej metody na rzecz metody mieszanej, polegającej na połączeniu danych z rejestrów i systemów informacyjnych z danymi pozyskiwanymi w bezpośrednich badaniach statystycznych. Zastosowane rozwiązania miały przede wszystkim zmniejszyć koszty spisu oraz obciążenie osób objętych spisem, przy zachowaniu wysokiej jakości wyników spisu.

W ramach powszechnego spisu mieszkań 2011 w pierwszej kolejności skorzystano z danych administracyjnych, tj. Krajowego Rejestru Urzędowego Podziału Terytorialnego Kraju (TERYT). Rejestr ten zawiera adresy budynków i mieszkań w układzie rejonów statystycznych i obwodów spisowych wraz z informacjami charakteryzującymi zasoby mieszkaniowe, np. rodzaj budynku, czy typ budynku mieszkalnego. Rejestr został wykorzystany do przygotowania i aktualizacji wykazu adresowo-mieszkaniowego, a następnie do utworzenia operatu adresowo-mieszkaniowego do losowania próby do badania reprezentacyjnego. Stanowił również bezpośrednie źródło danych spisowych.

W zakresie spisu budynków i mieszkań oprócz informacji zawartych w rejestrze TERYT wykorzystano dane zgromadzone w tzw. bazie budynkowej stworzonej na potrzeby spisu w oparciu o dane pochodzące ze sprawozdawczości bieżącej, jak również z badania przeprowadzonego jednorazowo w celu aktualizacji danych dla budynków wielomieszkaniowych. Badaniem objęto wszystkie podmioty zarządzające bądź administrujące budynkami, które zostały zobowiązane do przekazania informacji dotyczących wybranych cech i parametrów poszczególnych budynków poprzez wypełnienie indywidualnie dla każdego z nich formularza elektronicznej karty budynku. Istotne źródło informacji stanowiły również dane zebrane w ramach Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002r.

Dane na temat budynków i mieszkań niewystępujące w systemach informacyjnych administracji publicznej lub niespełniające wymogów jakości danych statystycznych zebrano bezpośrednio od osób objętych **badaniem reprezentacyjnym**. Badanie zostało przeprowadzone na ok. 20% próbie mieszkań w skali kraju. Jednostką losowania było mieszkanie, a dokładniej jego adres. W efekcie do badania reprezentacyjnego wylosowano ponad 2 744 tys. mieszkań spośród prawie 13,5 mln mieszkań znajdujących się w operacie losowania.

W celu wyeliminowania formularzy papierowych przewidziano zastosowanie nowoczesnych technik gromadzenia danych. Informacje przekazywane były przez respondentów przy użyciu formularza elektronicznego przez Internet lub w ramach wywiadu bezpośredniego przeprowadzonego przez rachmistrza spisowego. W przypadku przekazania niepełnych informacji kontaktowano się ze sprawozdawcą telefonicznie. W zakresie informacji na temat statusu zamieszkania mieszkania skorzystano z danych zebranych w ramach badania pełnego ludności.

6. Formy upowszechniania wyników spisu

W upowszechnieniu danych spisowych wykorzystywane są następujące sposoby:

- publikacje tabelaryczno-analityczne (w formie elektronicznej i papierowej),
- udostępnianie danych na nośnikach informatycznych,
- udostępnianie danych poprzez Internet,
- Bank Danych Lokalnych (BDL),

- bezpośredni dostęp do wynikowych informacji statystycznych w Analitycznej Bazie Mikrodanych (ABM).

W zakresie tematyki mieszkaniowej, oprócz niniejszego opracowania, planowane jest wydanie publikacji: „Mieszkania w województwie lubelskim” z danymi na poziomie województwa i powiatów z wyróżnieniem obszarów miejskich i wiejskich.

7. Uwagi techniczne

Wszystkie tablice zawarte w aneksie tabelarycznym zostały opracowane w formacie Excel i w takiej postaci są dostępne na płycie CD.

W tablicach, zarówno w tekście jak i w aneksie, wprowadzono automatyczne zaokrąglenia, co niekiedy może powodować drobne rozbieżności w sumowaniu danych na wyższych poziomach agregacji.

Dostęp do danych z NSP 2011 będzie uwzględniał zasadę ochrony danych osobowych. Z tego względu, przy prezentowaniu danych, w szczególności na poziomie lokalnym może zaistnieć potrzeba utajnienia niektórych informacji poprzez zastąpienie ich znakiem umownym.

CZĘŚĆ II. UWAGI METODYCZNE

Podstawowe definicje pojęć i klasyfikacje – niezbędne do właściwej interpretacji wyników spisu - będą zamieszczane w każdej publikacji z wynikami spisu, a także zostaną udostępnione na stronie Internetowej GUS www.stat.gov.pl.

1. POJĘCIA I DEFINICJE SPISOWE

Budynek

Spisem objęte zostały budynki, w których znajdowało się, co najmniej 1 mieszkanie.

Budynek- to obiekt budowlany, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych, które sięgają od fundamentów po dach bez względu na to, czy budynek przeznaczony jest do zamieszkania, czy też na cele związane z działalnością rolniczą, handlową, przemysłową lub kulturalną, bądź też na cele związane ze świadczeniem usług.

Budynek wielomieszkaniowy – budynek, w którym wydzielone są minimum trzy mieszkania.

Budynek jednorodzinny - budynek wolno stojący albo budynek w zabudowie bliźniaczej, szeregowej lub grupowej, służący zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, stanowiący konstrukcyjnie samodzielną całość, w którym dopuszcza się wydzielenie nie więcej niż dwóch lokali mieszkalnych albo jednego **lokalu mieszkalnego** i **lokalu użytkowego** o powierzchni całkowitej nieprzekraczającej 30% powierzchni całkowitej budynku. Przyjęte w spisie zasady ustalania odrębności budynku oparte zostały na kryteriach wiążących się z numeracją porządkową nieruchomości. Zgodnie z tymi zasadami za odrębny budynek uznano każdy budynek wolno stojący, oddzielony od pozostałych zabudowań wolną przestrzenią, oznaczony jednym numerem porządkowym. Za jeden budynek uznano również budynek oznaczony więcej niż jednym numerem porządkowym (np. odrębnymi numerami oznaczone są poszczególne klatki schodowe w bloku mieszkalnym), w przypadku gdy tworzył on wyraźną całość architektoniczną i stanowił własność jednego podmiotu. W odniesieniu do budynków usytuowanych w zabudowie zwartej, utworzonej przez budynki o różnej architekturze, bądź budynki o jednolitej architekturze – stojące w tzw. zabudowie szeregowej, a także w przypadku budynków bliźniaczych, za odrębny budynek uznano każdy budynek lub segment oznaczony odrębnym numerem

porządkowym. W przypadku przylegających do siebie budynków usytuowanych na nieruchomości oznaczonej jednym numerem porządkowym, uznawano je za jeden budynek, jeżeli ściany zbudowane były z tego samego materiału i nie było istotnych różnic w wysokości i w wieku tych budynków. W przeciwnym razie uznawano je za odrębne budynki.

Rodzaj budynku

Pod względem tej cechy sklasyfikowano budynki na: mieszkalne (jednorodzinne i wielomieszkaniowe), zbiorowego zakwaterowania, niemieszkalne.

Budynek mieszkalny - przeznaczony na cele mieszkalne, zajęty przez lokale mieszkalne w całości, a także budynek, w którym oprócz mieszkań znajdują się inne pomieszczenia, ale mieszkania zajmują co najmniej połowę budynku.

Za **budynek zbiorowego zakwaterowania** uznawano budynek, który więcej niż w połowie zajęty jest przez gospodarstwo zbiorowe (np. przez internat, dom studencki, dom małego dziecka, sanatorium), w którym może znajdować się również jedno lub więcej mieszkań.

Za **budynek niemieszkalny** uznawano budynek, który więcej niż w połowie zajęty jest na cele niemieszkalne (np. zajęty jest przez szkołę, biuro, sklep, magazyn, przychodnię lekarską), w którym może znajdować się również co najmniej jedno mieszkanie.

Rodzaj podmiotu będącego właścicielem budynku

Za właściciela budynku uważa się osobę fizyczną bądź osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nie mającą osobowości prawnej **posiadającą do tego budynku tytuł własności**, potwierdzony wpisem do księgi wieczystej, a w razie braku księgi w innym dokumencie potwierdzającym własność. Nie jest istotne, czy właściciel (osoba fizyczna lub instytucja) zajmuje budynek na własny użytek, czy też wynajmuje go w całości lub w części innej osobie fizycznej bądź innej instytucji. Tak, więc właścicielem budynku poza osobą fizyczną może być jednostka samorządu terytorialnego, przedsiębiorstwo państwowe, osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej oraz Skarb Państwa, instytucja finansowa, ubezpieczeniowa bądź inna, spółdzielnia mieszkaniowa, stowarzyszenie, związek, organizacja wyznaniowa itd.

Własności budynków:

Budynki stanowiące w całości własność nieograniczoną osoby fizycznej – budynki będące własnością osób fizycznych ujawnioną w księdze wieczystej, a w razie braku księgi, w innym dokumencie potwierdzającym własność, niezależnie czy właściciel budynku mieszkał w nim w czasie spisu, czy też wynajął go lub oddał w bezpłatne użytkowanie innej osobie (osobom) bądź budynek oddany do eksploatacji, lecz jeszcze niezasiedlony.

Należy zaliczyć tu również współwłasność osób fizycznych (spokrewnionych lub nie). Wyjątek stanowią tzw. wspólnoty mieszkaniowe – te należy zakwalifikować, jako współwłasność z wyodrębnionymi własnościami lokali mieszkalnych.

Budynki będące własnością spółdzielni mieszkaniowej - budynki, do których tytuł własności (do całego budynku) posiada spółdzielnia mieszkaniowa i nie ma w tych budynkach żadnego lokalu stanowiącego wyodrębnioną własność innego podmiotu. Tytuł własności spółdzielni do tych budynków potwierdzony jest wpisem do księgi wieczystej, a w razie jej braku - w innym dokumencie potwierdzającym własność.

Budynki będące własnością gminy – dotyczy budynków:

- będących w całości własnością gminy, pozostających w zarządzie przedsiębiorstwa (zakładu) gospodarki mieszkaniowej lub komunalnej jednostki organizacyjnej specjalnie powstałej do zarządzania zasobami mieszkaniowymi gminy, jak też budynków pozostających w bezpośrednim zarządzie urzędu gminy,
- przekazanych gminie, ale pozostających w dyspozycji jednostek użyteczności publicznej, takich jak: zakładów opieki zdrowotnej, ośrodków pomocy społecznej, jednostek systemu oświaty, instytucji kultury,
- stanowiących własność Skarbu Państwa, ale przekazanych gminie w tzw. „przymusowy zarząd”.

Do kategorii tej zaliczane są również budynki będące własnością powiatu nie stanowiące mienia jakiegokolwiek gminy, przekazane powiatowi (lokalnej wspólnotie samorządowej) przez Skarb Państwa, wojewodę lub nabytych w inny sposób.

Budynki będące własnością Skarbu Państwa - budynki, które w całości pozostają w:

- zasobie Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa,
- zasobie Wojskowej Agencji,

- zarządzie jednostek podległych ministrom: Obrony Narodowej, Spraw Wewnętrznych i Administracji, Sprawiedliwości oraz Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu,
- zarządzie organów władzy państwowej administracji państwowej oraz kontroli państwowej.

Należy tu zaliczyć również budynki oddane przez jednostkę reprezentującą Skarb Państwa w użytkowanie, dzierżawę lub najem przedstawicielstwom dyplomatycznym i urzędom konsularnym państw obcych.

Budynki będące własnością zakładu pracy - budynki, których w całości właścicielem jest zakład pracy - jednostka organizacyjna posiadająca do tego budynku tytuł własności, potwierdzony wpisem do księgi wieczystej, a w razie braku księgi, w innym dokumencie potwierdzającym własność.

Wśród budynków stanowiących własność zakładu pracy rozróżnia się:

1. budynki stanowiące własność zakładu pracy sektora publicznego, tj.:
 - a) przedsiębiorstw państwowych, a także państwowych jednostek organizacyjnych, np. instytutów naukowo-badawczych, wyższych uczelni, instytucji artystycznych,
 - b) przedsiębiorstw komunalnych, np. transportu miejskiego, wodociągów i kanalizacji, energetyki cieplnej itp., z wyjątkiem przedsiębiorstw gospodarki mieszkaniowej,
 - c) przekazane wymienionym wyżej jednostkom przez Skarb Państwa lub gminę w trwałą zarząd.
2. budynki stanowiące własność zakładu pracy sektora prywatnego, tj.: budynki stanowiące własność przedsiębiorstw prywatnych działających w formie spółek, a także budynki stanowiące własność spółdzielni pracy, spółdzielni produkcji rolnej, z wyjątkiem spółdzielni mieszkaniowych.

Budynki będące własnością товариства будownictва społecznego - budynki będące własnością podmiotu prawnego, który w swojej nazwie ma wyrazy „towarzystwo budownictwa społecznego” lub skrót „TBS”, bez względu na fakt partycypowania w kosztach budowy budynku innego podmiotu (gminy, spółdzielni mieszkaniowej, zakładu pracy) w zamian za uzyskanie mieszkań (na zasadzie najmu) dla wskazanych przez te podmioty osób trzecich.

Budynki będące własnością pozostałego podmiotu - budynki, które w całości (tzn. nie ma w nich żadnego lokalu stanowiącego wyodrębnioną własność innego podmiotu) stanowią własność:

- organizacji prywatnych budujących lub kupujących mieszkania dla zysku: na sprzedaż lub na wynajem,
- związków zawodowych, stowarzyszeń, fundacji, partii politycznych, samorządów zawodowych i gospodarczych,
- Kościoła Katolickiego i innych kościołów i związków wyznaniowych, w tym również uczelni katolickich i instytutów kościelnych,
- innych jednostek wcześniej nie omówionych, np. organizacja prywatna budująca dla zysku, stowarzyszenie, partia polityczna, fundacja, instytucja wyznaniowa.

Budynki stanowiące współwłasność z wyodrębnionymi własnościami lokali mieszkalnych - budynki stanowiące nieruchomości wspólne, w których **wszystkie bądź tylko niektóre lokale mieszkalne stanowią wyodrębnione własności osób fizycznych i/lub osób prawnych** (np. współwłasność osób fizycznych, współwłasność osób fizycznych i gminy, współwłasność osób fizycznych i zakładu pracy). Ogół właścicieli z wyodrębnionymi własnościami mieszkań w danym budynku stanowi tzw. **wspólnotę mieszkaniową (po wejściu w życie ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych zostały ustanowione odrębne własności niektórych lokali mieszkalnych na rzecz osób fizycznych)**.

Do kategorii tej należy także kwalifikować budynki będące dawniej własnością PGR-ów (zaliczane uprzednio do zasobów mieszkaniowych zakładów pracy), które to budynki po likwidacji PGR-ów zostały przejęte w zasób Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, po czym część mieszkań w tych budynkach została sprzedana przez Agencję osobom fizycznym, a pozostałe są jeszcze w zasobie Agencji (czyli są własnością Skarbu Państwa).

Budynki stanowiące współwłasność bez wyodrębnionych własności lokali mieszkalnych-kategoria ta dotyczy budynków, które stanowią nieruchomości wspólne, ale na poszczególne mieszkania w budynku **nie zostały ustanowione odrębne własności**, tzn. poszczególni współwłaściciele nie mają założonej na swoje nazwisko odrębnej księgi wieczystej, lecz istnieje tylko jedna księga na cały budynek, w której jedynie określony jest (w procentach lub w ułamkach) udział poszczególnych współwłaścicieli budynku

Rok (okres) budowy budynku - Rok oddania budynku do użytku

Za rok wzniesienia budynku przyjęto rok, w którym budowa została zakończona, tzn. budynek został oddany do użytku. Jeżeli oddawany był do użytku częściami (klatkami, skrzydłami) przyjęto rok oddania do użytku ostatniej części budynku. Dla budynków zrekonstruowanych po całkowitym zniszczeniu przyjęto rok zakończenia rekonstrukcji.

Instalacja w budynku

Spisywano instalacje czynne i chwilowo nieczynne oraz takie, które faktycznie już zostały zamontowane w budynku, ale nie dokonano jeszcze podłączenia budynku do sieci. Nie spisywano instalacji nieczynnej dłużej niż rok.

Występujące w budynku instalacje wykazane są w podziale z/do sieci i lokalne.

Wodociąg

Za budynek wyposażony w wodociąg uznano taki, w którym instalacja wodociągowa doprowadzona była do wszystkich, bądź niektórych mieszkań w budynku, jak i taki, gdy w żadnym mieszkaniu nie było kranu z wodą, ale usytuowany jest on wewnątrz budynku, np. na korytarzu.

Przez wodociąg z sieci rozumiano układ połączonych ze sobą przewodów przeznaczonych do przesyłu wody między ujęciem, a odbiorcą. W skład sieci wodociągowej wchodzi: przewody magistralne, przewody rozdzielcze i połączenia domowe zwane przyłączami.

Przez wodociąg lokalny rozumiano układ, gdy wodociąg doprowadza wodę do jednego lub kilku budynków sąsiednich ze źródła ujęcia wody (przydomowej studni głębinowej), poprzez zestaw hydroforowy składający się z pompy, zbiornika wodno-powietrznego (hydrofora) i przekaźnika ciśnieniowego. Zadaniem zestawu jest zapewnienie odpowiedniego, stabilnego ciśnienia w domowej instalacji wodociągowej.

Kanalizacja

Za budynek wyposażony w kanalizację należy uznać taki, wewnątrz którego – w obrębie mieszkań bądź w korytarzu – znajduje się instalacja, do której podłączone są takie urządzenia jak: zlew, ustęp, umywalka, wanna, umożliwiające odprowadzenie nieczystości i zużytej wody (tzw. ścieków) do odbiorników.

Przez sieć kanalizacyjną rozumiano układ połączonych ze sobą przewodów, które służą do odprowadzenia ścieków sanitarnych i wód deszczowych z budynków do oczyszczalni ścieków. Przewody te, w zależności od wielkości i funkcji zwane są kolektorami, kanałami głównymi, kanałami bocznymi i przyłączami domowymi (przykanałami).

Przez kanalizację lokalną rozumiano kanalizację dla jednego, kilku, bądź kilkunastu gospodarstw domowych, zamieszkujących w jednym bądź kilku budynkach. Zebrane razem ścieki są odprowadzane w jedno miejsce, w którym znajduje się osiedlowa oczyszczalnia. W niej unieszkodliwia się ścieki i następnie odprowadza do gruntu bądź cieką wodnego.

Centralne ogrzewanie

Informacje o wyposażeniu budynku w centralne ogrzewanie uzyskane zostały w sposób pośredni, tzn. na podstawie informacji o sposobie ogrzewania mieszkania. Na tej podstawie ustalono czy budynek wyposażony jest w centralne ogrzewanie z sieci, centralne ogrzewanie indywidualne bądź nie ma centralnego ogrzewania w budynku.

Za budynek wyposażony w centralne ogrzewanie uznano taki, w którym instalacja doprowadzająca ciepło (gorącą wodę, parę wodną, gorące powietrze) z centralnego źródła jego wytwarzania do poszczególnych pomieszczeń w mieszkaniu. Wyróżniono w spisie:

- **centralne ogrzewanie z sieci** - ciepło doprowadzane jest z elektrociepłowni, ciepłowni lub lokalnej kotłowni (np. spółdzielczej) obsługującej więcej niż 1 budynek,
- **centralne ogrzewanie zbiorowe ze źródła ciepła zasilającego jeden budynek wielomieszkaniowy,**
- **centralne ogrzewanie indywidualne** uznano, gdy źródło wytwarzania ciepła znajduje się w budynku jednorodzinnym (piec do c.o. zainstalowany jest we własnej kotłowni lub w innym pomieszczeniu, np. w piwnicy, bądź też zainstalowane jest elektryczne ogrzewanie podłogowe) bądź też źródło ciepła znajduje się w obrębie mieszkania zlokalizowanego w budynku wielorodzinnym (tzw. instalacja etażowa), np. piec do c.o. zainstalowany jest w kuchni, w łazience.

Przyjęto, że jeżeli mieszkańcy stosowali kilka sposobów ogrzewania przyjmowano sposób przeważający, tj. obejmujący większą powierzchnię mieszkania lub stosowany przez dłuższy okres grzewczy.

Gaz z sieci

Informacje o wyposażeniu budynków w gaz z sieci uzyskano - podobnie jak informacje o wyposażeniu budynku w centralne ogrzewanie - w sposób pośredni wykorzystując informacje o wyposażeniu mieszkania w gaz.

Za wyposażony w gaz z sieci uznano budynek, gdy gaz z sieci dostarczany do mieszkań z wykorzystaniem sieci gazowej tj. gazociągów wraz ze stacjami gazowymi, układami pomiarowymi, tłoczniami gazu, magazynami gazu, połączonymi i współpracującymi ze sobą, służącymi do przesyłania i dystrybucji paliw gazowych oraz należącymi do przedsiębiorstwa gazowniczego.

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb, łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany do celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Przez pomieszczenie pomocnicze należało rozumieć: przedpokój, hol, łazienkę, ustęp, garderobę, spiżarnię, schowek i inne pomieszczenia znajdujące się w obrębie mieszkania, służące mieszkalnym i gospodarczym potrzebom mieszkańców.

W przypadku wieloizbowego lokalu lub domu indywidualnego (jednorodzinnego), w którym zamieszkiwało 2 lub więcej odrębnych gospodarstw domowych, zajmujących wyłącznie dla siebie odrębne izby i inne pomieszczenia, obowiązywała zasada, że jeśli w obrębie tego lokalu lub domu znajdowało się przynajmniej jedno pomieszczenie takie jak: kuchnia, łazienka lub ustęp, użytkowane wspólnie przez te gospodarstwa, to taki lokal (dom) stanowił jedno mieszkanie. Jeżeli nie zachodził przypadek wspólnego użytkowania wymienionych pomieszczeń, to zespoły pomieszczeń zajmowanych przez poszczególne gospodarstwa uznano za odrębne mieszkania.

Mieszkanie zamieszkane stale to takie, w którym spisano jedną lub więcej osób i co najmniej jedną z tych osób uznano za faktycznie stale zamieszkałą. Za mieszkanie **zamieszkane czasowo** uznano takie, w którym spisano jedną lub więcej osób, ale żadna z tych osób nie została uznana za mieszkańca faktycznie stale zamieszkałego na danym terenie.

Powierzchnia użytkowa mieszkania

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to suma powierzchni wszystkich pomieszczeń znajdujących się w obrębie mieszkania, a w szczególności: pokoi, kuchni (z oknem i bez okna), alkow, spiżarni, przedpokoi, holi, łazienek, ubikacji, obudowanej werandy lub ganku oraz innych pomieszczeń służących mieszkalnemu lub gospodarczym potrzebom mieszkańców lokalu, bez względu na ich przeznaczenie i sposób użytkowania.

W powierzchni użytkowej mieszkania **uwzględniono również powierzchnię pokoi wykorzystywanych wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, a także powierzchnię innych pomieszczeń wykorzystywanych do tej działalności**, jeżeli nie prowadzi do nich oddzielne wejście z ulicy, podwórza lub ogólnodostępnego korytarza.

Nie zaliczono do powierzchni użytkowej mieszkania powierzchni: balkonów, tarasów i loggii, antresol, szaf i schowków w ścianach, pralni, suszarni, strychów, piwnic i komórek przeznaczonych na przechowywanie opału oraz powierzchni garaży. W budynkach typu wiejskiego do powierzchni użytkowej mieszkania z reguły wlicza się **powierzchnię sieni**. Nie uznaje się sieni za część składową mieszkania i nie wlicza się jej powierzchni do powierzchni użytkowej mieszkania tylko wówczas, gdy:

- sień łączyła część mieszkalną budynku z częścią inwentarską lub gospodarską,
- oprócz sieni znajduje się na tej samej kondygnacji przedpokój,
- w budynku znajdowało się więcej niż jedno mieszkanie, a sień użytkowana była wspólnie, jako ogólnodostępny korytarz.

Powierzchnię pod schodami znajdującymi się w budynku indywidualnym zaliczono do powierzchni użytkowej mieszkania, gdy w budynku znajdowało się tylko 1 mieszkanie, nie wlicza się zaś, gdy w budynku znajdują się 2 lub więcej mieszkań; schody i powierzchnię pod nimi uznano za część ogólnokomunikacyjną

W budynkach jednorodzinnych będących w budowie, ale już w części zamieszkanym, w powierzchni użytkowej mieszkania należy uwzględnić tylko powierzchnię izb i pomieszczeń pomocniczych wykończonych.

Powierzchnię pokoi i innych pomieszczeń wbudowanych w konstrukcję pochyłego dachu, zgodnie z Polską Normą ustalono następująco:

- powierzchnię pomieszczeń lub ich części o wysokości w świetle większej niż (lub równej) 2,20 m zaliczono w 100%,

- powierzchnię pomieszczeń lub ich części o wysokości od 1,40 do 2,19 m zaliczono w 50%,
- powierzchnię pomieszczeń lub ich części o wysokości mniejszej niż 1,40 m pominięto całkowicie.

2. UWAGI DO TABLIC

W tablicach, w których wykazano zasoby w budynkach stanowiących nieruchomości wspólne w podziale według podmiotów posiadających wyodrębnione lokale mieszkalne i liczby mieszkań w budynku zdarzają się przypadki, że niektóre budynki zostały zakwalifikowane do innej kategorii niż wynikało to z liczby lokali mieszkalnych. Dotyczyło to małych 1-2 mieszkaniowych budynków, w których oprócz lokali mieszkalnych znajdował się lokal użytkowy należący do innego podmiotu niż lokal mieszkalny.

CZĘŚĆ III. KOMENTARZ ANALITYCZNY

1. Budynki i ich rodzaje

Na terenie województwa lubelskiego w momencie spisu, tj. 31 marca 2011 roku zlokalizowanych było ponad 390 tys. budynków zamieszkałych i 55 tys. niezamieszkałych, w których znajdowało się co najmniej 1 mieszkanie. W porównaniu z danymi ze spisu w 2002 r. liczba budynków wzrosła o ponad 19 tys., wzrost ten w miastach wyniósł 11,1%, zaś na wsi 2,6%.

Wśród ogółu budynków w województwie objętych spisem, ponad 87,6% stanowiły budynki zamieszkane, w tym: budynki mieszkalne 87,3%, budynki zbiorowego zakwaterowania 0,04% oraz budynki niemieszkalne 0,3%. Budynki zamieszkane w miastach stanowiły 93,7% ogólnej ich liczby, a na wsi 85,7%.

Odnosząc się do wyników spisu z 2002 r. liczba budynków zamieszkałych w całym województwie zwiększyła się o 3,2%, w tym w miastach o 14,3%.

W województwie lubelskim wśród budynków zamieszkałych główną grupę stanowiły budynki mieszkalne z 99,6% udziałem, natomiast budynki zbiorowego zakwaterowania i budynki niemieszkalne 0,4%.

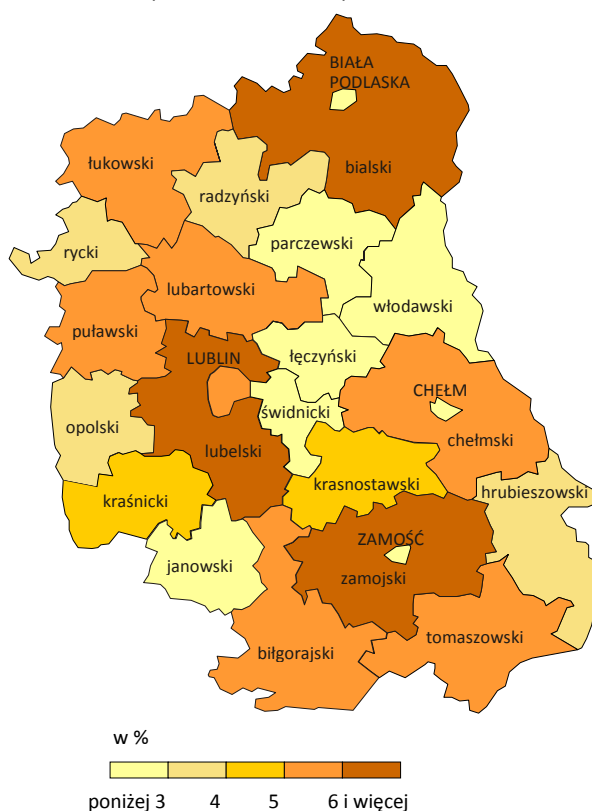
Tabl.1 Budynki według rodzaju

Wyszczególnienie	Razem	Z tego budynki:						
		zamieszka- kane	w tym:				nie- zamiesz- kane	
			miesz- kalne	z tego:		obiekty zbiorowe- go zakwa- terowania		nie- miesz- kalne
				jednoro- dzinne	wielo- mieszka- niowe			
Ogółem								
2011	445873	390632	389243	376277	12966	194	1195	55241
2002	426766	378566	374690	362004	12686	92	3784	48200
Miasta								
2011	106007	99382	98786	88546	10240	139	457	6625
2002	95377	86947	86299	76498	9801	68	580	8430
Wieś								
2011	339866	291250	290457	287731	2726	55	738	48616
2002	331389	291619	288391	285506	2885	24	3204	39770

Pozytywną zmianą w okresie między spisami było zmniejszenie liczby zamieszkałych budynków niemieszkalnych. W ogólnej liczbie zamieszkałych budynków ich udział zmniejszył się o 68,4%, tj. o ponad 2,5 tys. i największy ich spadek zanotowano na terenach wiejskich (o 77%) niż na terenach miejskich (o 21%).

Liczba budynków niezamieszkałych w latach 2002-2011 zwiększyła się o 14,6%. Największy wzrost tych budynków o 22,2% zanotowano na terenach wiejskich. Na terenach miejskich liczba niezamieszkałych budynków zmniejszyła się o 21,4%.

Mapa1. Udział budynków mieszkalnych w powiatach w 2011 r.
(stan w dniu 31 III)

Najwięcej budynków mieszkalnych usytuowanych było w powiatach: lubelskim (35,1 tys. - 9,0% ogółu budynków mieszkalnych) oraz zamojski (28,4 tys. - 7,3%). Najmniej budynków mieszkalnych spisano w miastach: Zamość 5,7 tys. (1,5%) i Chełm 6,1 tys. (1,6%).

W spisie 2002 r. i 2011 r. najwięcej budynków mieszkalnych zlokalizowanych było w powiatach: lubelski, zamojski i bialski.

Największy przyrost budynków mieszkalnych w stosunku do spisu z 2002 r., poza miastami na prawach powiatu, odnotowano w powiecie lubelskim (wzrost o 10,2%), natomiast najniższy wzrost w powiatach: opolskim (0,8%) i parczewskim (0,2%). Z kolei w powiecie krasnostawskim odnotowano zmniejszenie się liczby budynków mieszkalnych o 2,2 tys. Spowodowane to było zmianami administracyjnymi polegającymi na przejściu gminy Rejowiec do powiatu chełmskiego. Było to wynikiem zmian administracyjnych związanych z przejściem gminy Rejowiec do powiatu chełmskiego.

Największy udział (96,7%) w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych miały budynki jednorodzinne. Większy udział budynków jednorodzinnych w porównaniu do budynków wielomieszkaniowych występuje na wsi (99,1% udziału) niż w miastach (89,6%) i jest to związane z tradycyjnym charakterem zabudowy.

Według spisu z 2011 r. w województwie lubelskim w budynkach mieszkalnych było 676,1 tys. mieszkań, w tym w miastach 362,3 tys. i na wsi 313,9 tys. Według stanu na 31 marca 2011 r. w mieszkaniach tych zamieszkiwało 2145,8 tys. osób, w tym w miastach 997,1 tys. osób, a na wsi 1148,7 tys. osób.

2. Wiek budynków mieszkalnych (okres wybudowania)

Dla oceny zmian jakościowych istotne znaczenie mają informacje o wieku budynku tj. o okresie jego wybudowania. Według NSP 2011 r. na terenie województwa lubelskiego było 389,2 tys. budynków mieszkalnych, tj. o 5,0% więcej niż w spisie 2002 roku. Na obecny stan zasobów budynków mieszkalnych miało wpływ saldo ich przyrostu z lat 2003-2011 i ubytku z okresu przed 2002 r. W okresie między spisami najczęściej wyburzono budynków mieszkalnych wybudowanych w latach: 1945-1970 (10,7 tys.) i 1918-1944 (prawie 6 tys.).

Według spisu 2011 roku 6,7 tys. budynków mieszkalnych w województwie lubelskim wybudowanych zostało przed 1918 rokiem i znajdowało się w nich 18,6 tys. mieszkań. W porównaniu z 2002 r. liczba budynków z tego okresu zmniejszyła się o prawie 1,5 tys. i o około 1,9 tys. mieszkań. Najwięcej najstarszych budynków zlokalizowanych było w powiecie bialskim i mieście Lublinie, a najmniej w powiatach: janowskim i tomaszowskim.

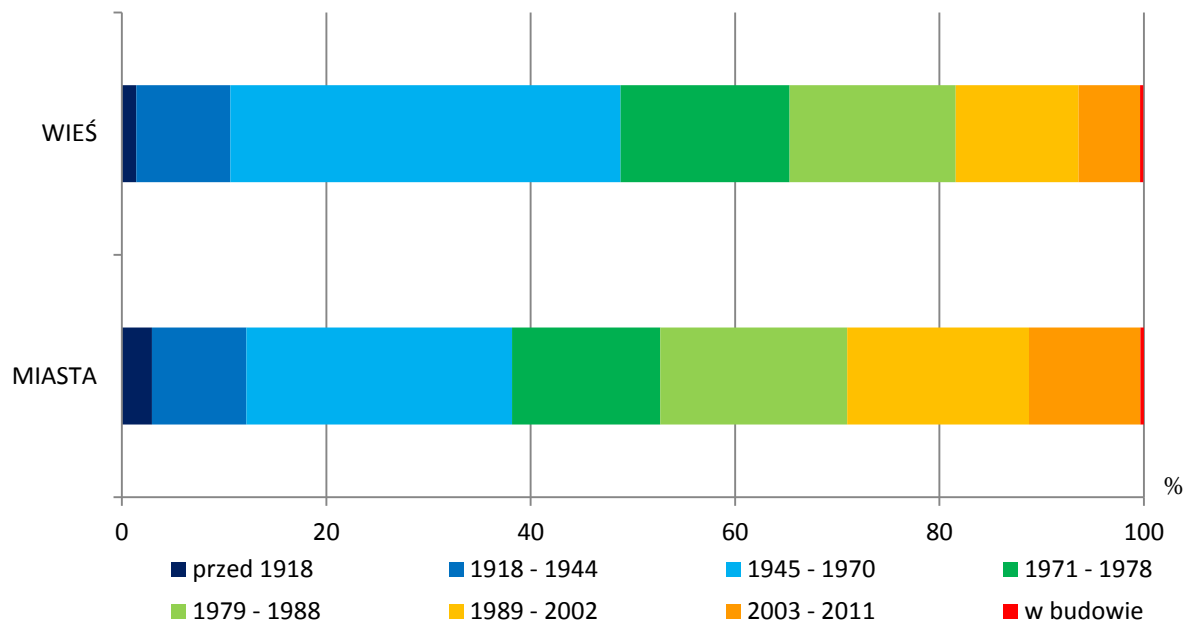
Tabl.2 Budynki mieszkalne według roku budowy

Wyszczególnienie	Razem	Wybudowane w latach:								Będące w budowie
		przed 1918	1918-1944	1945-1970	1971-1978	1979-2002	2003-2007	2008-2007	2008-2011	
Ogółem										
2011	389243	6653	34280	130503	59635	62390	50150	16557	10479	1239
2002	370714	8103	40271	141189	65054	66870	49227	x	x	x
Miasta										
2011	98786	2757	8699	24436	13633	17207	16731	6827	3418	330
2002	84866	3070	9468	25074	14213	17585	15456	x	x	x
Wieś										
2011	290457	3896	25581	106067	46002	45183	33419	9730	7061	909
2002	285848	5033	30803	116115	50841	49285	33771	x	x	x

Prawie co dziesiąty budynek w województwie lubelskim (8,8%) był wzniesiony w latach 1918-1944. Najwięcej było ich w powiatach: bialskim i lubelskim, a najmniejsza ich liczba występowała w powiecie łęczyńskim i miastach: Biała Podlaska i Zamość. W tym okresie pobudowano 34,3 tys. budynków wraz z 44,9 tys. mieszkaniami. Z kolei co trzeci budynek (33,5%) w naszym regionie był z lat 1945 -1970, w sumie budynków z tego okresu było 130,5 tys. wraz z 197,5 tys. mieszkań. Najwięcej budynków z tego okresu zlokalizowanych było w powiatach: bialskim, lubelskim i zamojskim, a najmniej w miastach: Biała Podlaska, Chełm i Zamość. Z kolejnego okresu, tj. z lat 1971-1978 było 59,6 tys. budynków i stanowiły one 15,3% ogółu wraz z 117,5 tys. mieszkań. Zlokalizowane były one głównie w powiatach: bialskim, lubelskim i zamojskim, a najmniejsza ich liczba występowała w miastach: Chełm i Zamość. Podobny procent ogółu budynków mieszkalnych (16,0%), jak w poprzednim okresie, stanowiły budynki wybudowane w latach 1979-1988, a ich liczba wyniosła 62,4 tys. (131,2 tys. mieszkań). Budynki z tych lat przeważały w powiatach: biłgorajskim, lubelskim i zamojskim, a najmniejsze ich skupienie zanotowano w mieście Zamość. Budynków z lat 1989-2002 było 50,2 tys. (103,8 tys. mieszkań), które stanowiły 12,9% ogółu. Największa ich liczba występowała w powiatach: biłgorajskim i lubelskim, a najmniejsza w powiatach: parczewskim, włodawskim i mieście Zamość. Najmniej budynków na Lubelszczyźnie powstało w latach 2003-2011. Stanowiły one tylko 7,0% wszystkich budynków mieszkalnych wraz z 25,9 tys. mieszkaniami. Najwięcej budynków z tego okresu

zlokalizowanych było w powiecie lubelskim i mieście Lublinie, a najmniej w powiecie opolskim i parczewskim.

Wykres. 1. Budynki mieszkalne według okresu budowy w 2011 r.

Według wyników NSP 2011 budynków mieszkalnych będących w budowie było zaledwie 0,3% ogółu budynków mieszkalnych. Co piąty z nich (20,7%) powstawał w powiecie lubelskim, prawie co dziesiąty (9,6%) w mieście Lublinie 9,6%, natomiast w mieście Zamość zlokalizowany był co dwusetny (0,5%) z wszystkich budynków mieszkalnych będących w budowie.

Struktura wiekowa budynków mieszkalnych była znacznie zróżnicowana w zależności od ich lokalizacji. Na terenach wiejskich przeważały budynki z lat 1945-1970 (36,5% ogółu), natomiast w miastach przewagę miały budynki z lat 1979-2002 stanowiąc 31,2% ogółu budynków.

3. Własność zamieszkanego budynków mieszkalnych

Duży wpływ na zmiany w strukturze własności budynków mieszkalnych i usytuowanych w nich mieszkań miały nowe uregulowania prawne dotyczące własności mieszkań. Zarówno na terenach miejskich jak i wiejskich, w przypadku zamieszkanego budynków mieszkalnych, jak i zlokalizowanych w nich mieszkań, przeważająca część należała do osób fizycznych. Zdecydowaną większość należących do osób fizycznych budynków (99,2%)

stanowiły budynki jednorodzinne. W pozostałych formach własności budynki jednorodzinne przeważały w zakładach pracy i pozostałych podmiotach. Tradycyjnie budynki wielomieszkaniowe stanowiły w większości własność spółdzielni mieszkaniowych, gmin i Skarbu Państwa.

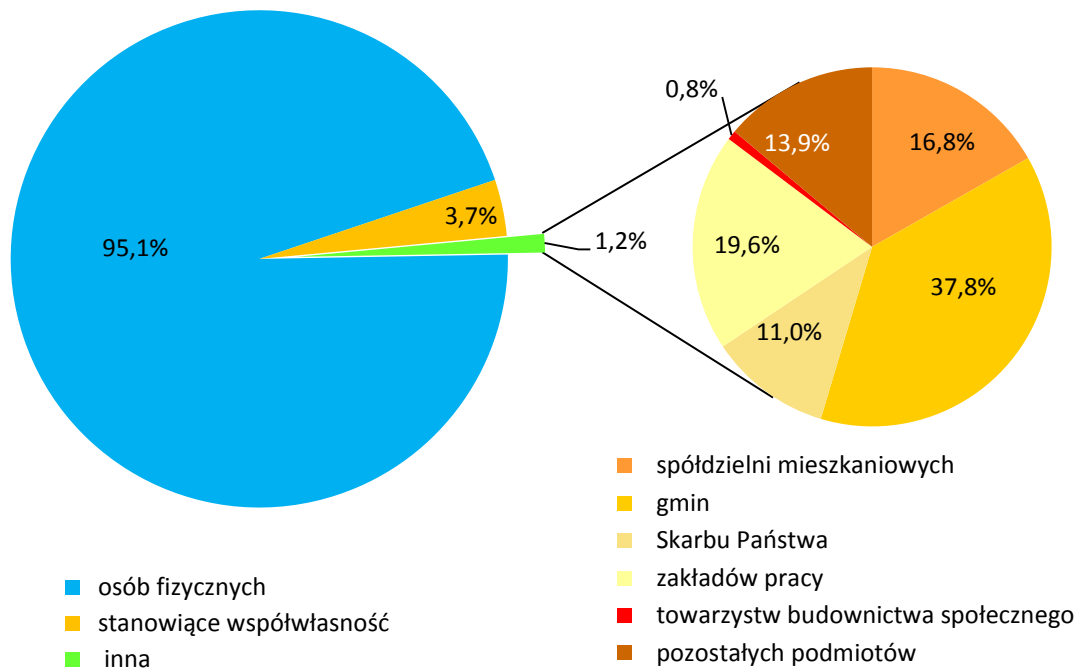
Tabl.3 Zamieszkane budynki mieszkalne i mieszkania według form własności w 2011 r.

Wyszczególnienie	Razem	W tym stanowiące ^{a)} :								
		własność:							współwłasność:	
		osób fizycznych	spółdzielni mieszkaniowych	gmin	Skarbu Państwa	zakładów pracy	TBS-ów	pozostałych podmiotów	z wyodrębnionymi własnościami lokali mieszkalnych	bez wyodrębnionych własności lokali mieszkalnych
Budynki										
Ogółem	389243	358037	757	1708	497	886	38	627	12781	1025
Miasto	98786	83014	569	916	140	298	38	175	9532	620
Wieś	290457	275023	188	792	357	588	-	452	3249	405
Mieszkania										
Ogółem	676148	386510	9515	7731	1955	2958	1254	1045	250263	1707
Miasto	362275	104718	7465	5855	1065	1669	1254	490	234770	1269
Wieś	313873	281792	2050	1876	890	1289	-	555	15493	438

a) Bez budynków o nieustalonej własności

W województwie lubelskim największą grupę 358,0 tys. (92,0% ogółu) stanowiły budynki będące własnością osób fizycznych. W budynkach tych usytuowanych było 386,5 tys. mieszkań o przeciętnej powierzchni 74,5 m², w nich zaś mieszkało 1397,6 tys. osób. Budynków będących we współwłasności było 13,8 tys. (3,5%). Znajdowało się w nich 252 tys. mieszkań, w których mieszkało 642,6 tys. osób. Przeciętna powierzchnia mieszkań w budynkach będących we współwłasności wynosiła 51,7 m². Z kolei mieszkania znajdujące się w budynkach będących własnością gminy miały przeciętną powierzchnię 43,5 m². Gminy były właścicielami 1,7 tys. budynków (0,4%) z 7,7 tys. mieszkań. Spółdzielnie mieszkaniowe były właścicielami najmniejszej liczby budynków mieszkalnych. Posiadały one 757 budynków zlokalizowanych głównie w miastach z 9,5 tys. mieszkaniami o przeciętnej powierzchni 57,4 m² i zamieszkiwanymi przez 25,2 tys. osób.

Wykres. 2. Struktura własności zamieszkanego budynku w 2011 r.

4. Wielkość i wyposażenie budynków mieszkalnych

Według NSP 2011 budynki mieszkalne zostały pogrupowane na budynki jednorodzinne i wielomieszkaniowe.

W województwie lubelskim w 2011 r. najwięcej było budynków jednorodzinnych, które stanowiły 96,7% wszystkich budynków mieszkalnych, w tym jednomieszkaniowe stanowiły 97,8% budynków jednorodzinnych. Na terenach miast, podobnie jak i na wsi w zdecydowanym stopniu przeważały budynki jednorodzinne stanowiące 89,6% wszystkich budynków mieszkalnych.

W strukturze budynków wielomieszkaniowych dominowały budynki z liczbą mieszkań od 20-49 oraz 3-4 mieszkaniami. Na terenach wiejskich wśród budynków wielomieszkaniowych największy 40,4% udział miały budynki z 3-4 mieszkaniami.

Tabl.4 Zamieszkane budynki mieszkalne według liczby mieszkań w 2011 r.

Wyszczególnienie	Razem	Z tego budynki:								
		jednorodzinne	z tego o liczbie mieszkań:		wielomieszkalniowe	z tego o liczbie mieszkań:				
			1	2		3-4	5-9	10-19	20-49	50 i więcej
Ogółem	389243	376277	367839	8438	12966	3302	2386	2138	3520	1620
Miasto	98786	88546	83537	5009	10240	2201	1539	1501	3389	1610
Wieś	290457	287731	284302	3429	2726	1101	847	637	131	10

Osoby fizyczne były właścicielami prawie całej grupy (98,1%) budynków jednorodzinnych, tj. 351, 2 tys. budynków. W spółdzielniach mieszkaniowych oraz w budownictwie z wyodrębnioną własnością lokali mieszkalnych dominowały budynki z dziesięcioma i więcej mieszkaniami, a ich udział stanowił odpowiednio 45,2% oraz 36,7%. Wśród budynków będących własnością gmin największą grupę (40,4%) stanowiły budynki jednomieszkalniowe oraz budynki zawierające od trzech do pięciu mieszkań w budynku (26,8%) . Z kolei w budynkach należących do Towarzystw Budownictwa Społecznego zdecydowaną większość (92,1%) stanowiły budynki z dziesięcioma i więcej mieszkaniami.

W miastach największą grupę stanowiły budynki mieszkalne jednorodzinne stanowiące własność osób fizycznych, które zostały wybudowane w latach 1945-1970. W spółdzielniach mieszkaniowych na terenie miast dominują budynki z lat 1979-1988 oraz z liczbą mieszkań 20 i więcej z lat 1971-1978 i 1989-2002. W gminnych zasobach w mieście dominują budynki sprzed 1918 r. oraz z lat 1945-1970 o liczbie 2-5 mieszkań. W zasobach TBS przeważały budynki o liczbie 20 i więcej mieszkań wybudowane w latach 1989-2007r., natomiast w zasobach zakładów pracy przeważają budynki jednorodzinne z lat 1945-1970. Budynki stanowiące współwłasność zlokalizowane w miastach pochodziły głównie z lat 1945-1970 i znajdowało się w nich do 19 mieszkań, natomiast powyżej 20 mieszkań to budynki z lat 1971-1988.

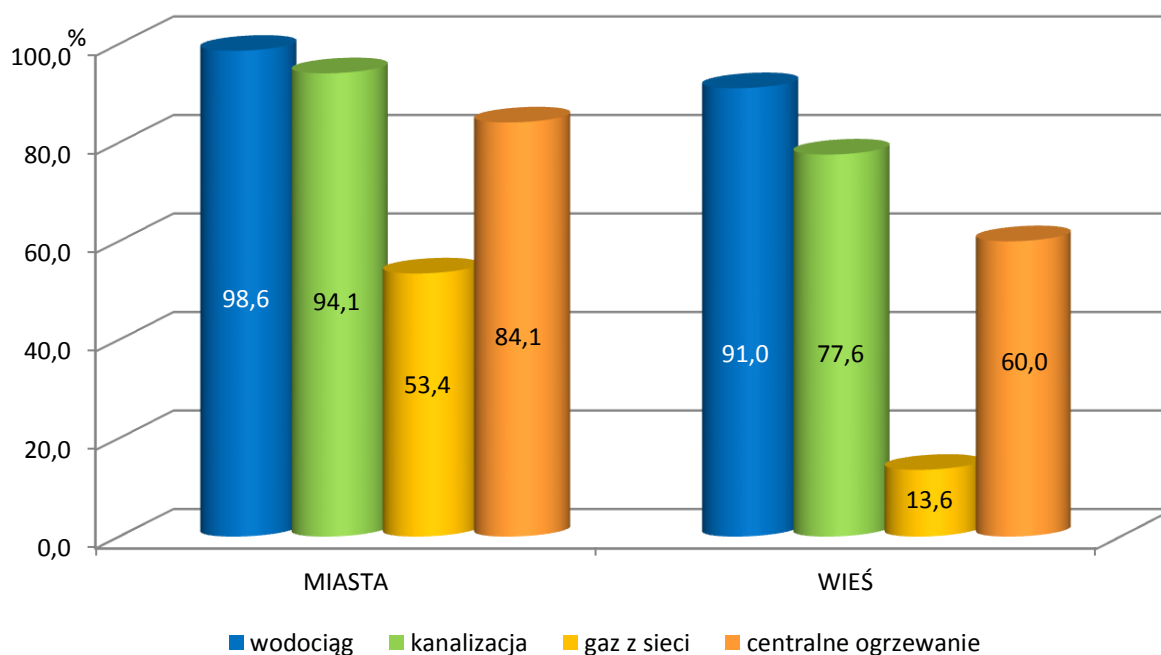
Według danych spisu z 2011 r. w województwie lubelskim prawie wszystkie budynki mieszkalne (93,0%) były wyposażone w instalację wodociągową, mniej z nich posiadało kanalizację (81,7%), ponad połowa (66,1%) była wyposażona w centralne ogrzewanie, zaś prawie co czwarty budynek mieszkalny (23,7%) był podłączony do gazu z sieci. W stosun-

ku do danych ze spisu w 2002 r. odnotowano tendencję rosnącą, dla każdego rodzaju instalacji.

Liczba budynków mieszkalnych wyposażonych w wodociąg w NSP 2011 w stosunku do roku 2002 r. wzrosła o 49,6 tys., w kanalizację o 53,3 tys., gaz z sieci o 24,8 tys., centralne ogrzewanie o 38,5 tys. W miastach liczba budynków wyposażonych w wodociąg wzrosła o 16,0 tys., w kanalizację o 14,2 tys., w gaz z sieci o 11,8 tys., centralne ogrzewanie o 38,5 tys.

Tendencję wzrostową w wyposażeniu budynków zanotowano również na wsi. Liczba budynków mieszkalnych wyposażonych w wodociąg zwiększyła się o 33,6 tys., w kanalizację o 39,1 tys., gaz z sieci o 13,0 tys., centralne ogrzewanie o 23,2 tys.

Wykres. 3. Wyposażenie budynków mieszkalnych w podstawowe instalacje techniczno-sanitarne w 2011 r.

W porównaniu do spisu 2002 r. udział budynków mieszkalnych wyposażonych w wodociąg z sieci zwiększył się o 22,4%. Najwięcej budynków mieszkalnych wyposażonych w wodociąg sieciowy spisano w miastach: Chełm 95,9% ogółu, Zamość 95,8%, Lublin 95,7%, a także w powiecie biłgorajskim 91,5%. Budynki wyposażone w wodociąg lokalny dominowały w powiatach: hrubieszowskim 38,8% i zamojskim 33,2%. W najmniejszym

stopniu w wodociąg sieciowy były wyposażone tereny miejskie zlokalizowane były w powiatach: parczewskim, bialskim oraz mieście Biała Podlaska.

Tabl.5 Budynki mieszkalne według wyposażenia w instalacje techniczno-sanitarne

Wyszczególnienie	Budynki ogółem	W tym budynki wyposażone w:					
		wodociąg		kanalizację		gaz z sieci	c.o.
		razem	w tym z sieci	razem	w tym z sieci		
Ogółem							
2011	389243	361802	299935	318196	112056	92212	257244
2002	374690	312241	245125	264917	68451	67374	218793
Miasta							
2011	98786	97415	91256	92909	66993	52791	83048
2002	86299	81451	73376	78694	53339	40947	67820
Wieś							
2011	290457	264387	208679	225287	45063	39421	174196
2002	288391	230790	171749	186223	15112	26427	150973

Na obszarach wiejskich najwięcej budynków wyposażonych w wodociąg sieciowy zlokalizowanych było w powiatach: biłgorajskim - 90,7% (ogółu budynków mieszkalnych w powiecie), łukowskim - 83,4% i lubartowskim - 85,6%. Nadal ponad 27,4 tys. budynków mieszkalnych w województwie lubelskim nie posiada wodociągu, w miastach ponad 1,4 tys., a na wsi 26,1 tys.

Udział budynków wyposażonych w wodociąg sieciowy był większy niż wyposażonych w wodociąg lokalny w budynkach mieszkalnych stanowiących własność: osób fizycznych 75,8%, spółdzielni mieszkaniowych 93,1%, gminy 83,0%, Skarbu Państwa 70,6%, zakładów pracy 61,6%, TBS 100%, pozostałych podmiotów 80,4%. W budynkach stanowiących współwłasność co dziewiąty z nich (90,6%) był wyposażony w wodociąg sieciowy.

Znacznie gorzej przedstawia się sytuacja z kanalizacją. Budynków mieszkalnych wyposażonych w instalację kanalizacyjną było 318,2 tys., w tym z odprowadzeniem do sieci 112,1 tys. W miastach ten udział kształtuje się na poziomie 94,1%, w tym z odprowadzeniem do sieci 67,8%. Inaczej sytuacja przedstawia się na wsi, gdzie 77,6% budynków mieszkalnych było wyposażonych w kanalizację. Na wsi w mniejszym stopniu budynki mieszkalne były wyposażone w kanalizację (77,6%). Z kolei w kanalizację z sieci było wyposażonych tylko 15,5% budynków mieszkalnych zlokalizowanych na wsi.

Najlepiej wyposażone w kanalizację sieciową są miasta: Chełm (82,8% ogółu budynków), Zamość (77,3%) i Lublin (76,3%). Kanalizacja z odprowadzeniem do urządzenia lokalnego nadal dominuje w powiatach: ryckim (68,2% ogółu budynków), lubelskim (65,8%), zamojskim (64,9%), tomaszowskim (61,1%), oraz janowskim (60,7%). Najślabiej wyposażone w kanalizację sieciową miasta zlokalizowane są w powiatach: ryckim (33,5%) i zamojskim (40,0%). Na wsi kanalizacja sieciowa dominuje w powiatach: włodawskim (29,4% ogółu budynków mieszkalnych w powiecie), puławskim (22,7%), łęczyńskim (21,5%), chełmskim (22,0%) i biłgorajskim (22,4%). Udział budynków mieszkalnych wyposażonych w kanalizację z odprowadzeniem do sieci wynosił w budynkach stanowiących własność: TBS - 97,4% ogółu, spółdzielni mieszkaniowych - 87,7%, gminy - 47,8% i w budynkach stanowiących współwłasność- 63,8%.

Budynki mieszkalne wyposażone w kanalizację z odprowadzeniem do urządzenia lokalnego przeważały w budynkach stanowiących własność: osób fizycznych 55,6% (ogółu budynków mieszkalnych), Skarbu Państwa 51,5%, zakładów pracy 56,2%, pozostałych podmiotów 58,5%.

Nadal bez kanalizacji w województwie lubelskim pozostawało 71,0 tys. budynków mieszkalnych, w tym w miastach 5,9 tys., a na wsi 65,2 tys. W porównaniu z poprzednim spisem zmniejszyły się różnice w wyposażeniu budynków mieszkalnych między miastem a wsią w instalacjach takich jak: wodociąg i kanalizacja. Natomiast nadal widoczna była różnica między miastem a wsią w wyposażeniu budynków w gaz z sieci.

Według NSP 2011 r. do sieci gazowej w województwie lubelskim przyłączonych było 92,2 tys. budynków mieszkalnych. W miastach udział ten wynosił 53,4% a na wsi 13,6%. Nadal żaden z budynków mieszkalnych w powiecie włodawskim nie był podłączony do gazu z sieci. W gaz sieciowy najlepiej wyposażone są miasta Zamość 78,8% ogółu mieszkań i Lublin 71,1%. W miastach najślabiej wyposażone w gaz sieciowy są budynki mieszkalne w powiecie parczewskim 1,8%. Na wsi najwięcej budynków mieszkalnych podłączonych do gazu z sieci zlokalizowanych było w powiatach: lubelskim 35,8%, puławskim 34,8%, kraśnickim 28,4% i opolskim 21,2%.

W centralne ogrzewanie wyposażonych było w 2011 r. 257,2 tys. budynków mieszkalnych w województwie. W miastach udział ten wynosił 84,1%, a na wsi 60,0%. Wśród budynków z centralnym ogrzewaniem największy 96,1% udział miało centralne

ogrzewanie indywidualne. Według NSP 2011 w województwie lubelskim budynków mieszkalnych bez wyposażenia w centralne ogrzewanie było 132,0 tys.

We wszystkie media według spisu 2011 r. wyposażonych było 81,9 tys. budynków mieszkalnych. Najwięcej budynków mieszkalnych wyposażonych we wszystkie media miał powiat lubelski i miasto Lublin, a najmniej w powiatach: włodawskim, parczewskim i hrubieszowskim.

TABLICE STATYSTYCZNE

**NARODOWY SPIS Powszechny
z dnia 31 marca 2011 roku**